

سخن سردیسر

محسن نظری ^{ID}

دانشیار، گروه مدیریت بازرگانی، دانشکده مدیریت دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: mohsen.nazari@ut.ac.ir

سکوت پژوهشگر

سبک زندگی پژوهشگر بر کارایی و نتیجه پژوهش تأثیرگذار است. شاید نتوان سبک زندگی خاصی را برای همه پژوهشگران پیشنهاد کرد؛ اما می‌توان دو نکته کلی را مطرح کرد:

۱. تمرکز پژوهشگر

هر چه تمرکز بیشتر باشد، دستاوردهای پژوهشگر بیشتر خواهد بود. پژوهشگر هنگام پژوهش می‌بایستی هر آنچه تمرکز او را از بین می‌برد، کنترل کند. حتی ممکن است، زنگ تلفن، موقعیت محیطی نامناسب یا انتظار آمدن شخصی، درصد زیادی از ذهن را به خود مشغول کند و اثربخشی فعالیت پژوهشگر را کاهش دهد.

به نظر می‌رسد، باید پژوهشگر ساعاتی را در «سکوت» سپری کند تا بتواند «کار عمیق» انجام دهد. در دنیای پُراتصال کنونی، بخش عمده‌ای از اطلاعات و داده‌ها از بیرون به پژوهشگر می‌رسد و پژوهشگر برای تحلیل عمیق آنها و افزایش سهم خود در تحلیل داده‌ها که فراتر از کنار هم قرار دادن پژوهش‌های گذشته است، باید منطقه حفاظت‌شده‌ای برای خود ایجاد کند تا بتواند در داده‌ها عمیق شود و ضمن درگیری با داده‌ها، فراتر از آنها بیندیشد؛ همچون کشتی که اقیانوس بی‌کران را می‌پیماید؛ اما همچنان استقلال خود را حفظ کرده و دریا را تجسس می‌کند. کار عمیق که در دنیای ما هم سخت شده است و هم کمیاب، می‌تواند منبع مزیت رقابتی پژوهشگران شود.

برای افزایش تمرکز، باید محقق روزها و ساعاتی را سکوت کند. به قول بایزید بسطامی «روشن‌تر از خاموشی چراغی ندیدم». در دنیای به‌شدت دیجیتال شده، باید به «مینیمالیسم دیجیتال»^۱ هم توجه کنیم تا بتوانیم به «عمق»^۲ برویم و دستاوردهایی داشته باشیم.

سکوت و خلوت‌گزینی، برای همه انسان‌ها، به ویژه پژوهشگران نوعی «مهارت» است که باید آن را کسب کنند. در زمانه‌ای که بیش‌ازحد به بیرون متصل شده‌ایم، باید قادر باشیم رویه‌ها و عادت‌هایی را در پیش بگیریم که بر داده‌های

۱. منظور کتاب «مینیمالیسم دیجیتال: یافتن زندگی متمرکز در یک جهان پُربهاهو»، اثر کارل نیوپورت (۱۳۹۸)، ترجمه سمانه پرهیزکاری، انتشارات ملیکان است که خواندن آن به پژوهشگران توصیه می‌شود.

۲. اشاره به کتاب کار عمیق اثر کارل نیوپورت (۱۳۹۸)، ترجمه ناهید ملکی، انتشارات نشر نوین است.

بیرونی مسلط شویم، نه اینکه در آنها غرق شویم. به کمک انزوای فکری باید به عمق دسترسی پیدا کنیم^۱. سکوت از مفاهیمی است که هر فردی باید آن را حس کند، تجربه کند و این تجربه را ادامه دهد. امیدوارم پژوهشگران نیز این حس خوب و تجربه گرانقدر را در زندگی پژوهشی خود تمرین و تقویت کنند. دقت داشته باشید که همه نرم افزارها و مرور محاسباتی ادبیات تحقیق، نباید جای پژوهشگر را بگیرد و نقش پژوهشگر را کم رنگ نماید.

۲. شدت پژوهش

برای انجام پژوهش اصیل و عمیق، شدت انجام آن بسیار اهمیت دارد. فرض کنید برای انجام ۵۰۰ ساعت پژوهش، فقط روزی یک ساعت صرف کنید و ظرف ۵۰۰ روز به نتیجه برسید یا با روزی ۵ ساعت کار، آن را طی ۱۰۰ روز انجام دهید، به یقین دستاوردی که طی ۱۰۰ روز تلاش متوالی به دست آمده، بسیار متفاوت خواهد بود. تجربه فردی نشان می دهد که اگر کمتر از ۴ یا ۵ ساعت در روز به پژوهش اختصاص دهید، به دستاورد مطلوبی نخواهید رسید؛ زیرا باید زمان کافی وجود داشته باشد تا رشته ها و لینک های مختلفی در ذهن شما ایجاد شود و بتوانید به عمق مطلب دسترسی پیدا کنید. هر پژوهشگر باید سبک پژوهش خود را با توجه به شرایط فردی خود پیدا کند تا از زمان و انرژی و بودجه ای که برای پژوهش اختصاص می دهد، بازدهی کافی را به دست آورد.

استناد: نظری، محسن (۱۴۰۰). سخن سردبیر: سکوت پژوهشگر. مدیریت بازرگانی، ۱۳(۳)، ۶۰۹-۶۱۰.

مدیریت بازرگانی، ۱۴۰۰، دوره ۱۳، شماره ۳، صص. ۶۰۹-۶۱۰

ناشر: دانشکده مدیریت دانشگاه تهران

© محسن نظری

۱. مطالعه کتاب «پیاوردی؛ و سکوت در زمانه هیاهو»، اثر ارلینگ کاگه (۱۳۹۹) و ترجمه شادی رفعت، توصیه می شود. تجربه های نویسنده کتاب، شاید کمی باشد برای عمیق شدن و درک تازه ای از سکوت. جالب است که بدانید، در زیباترین جزیره آندونزی، یعنی جزیره بالی، رسم دیرینه ای در جشن سال نو «هاری نایی» وجود دارد، به نام روز سکوت که تمام ساکنان جزیره، به مدت ۲۴ ساعت در سکوت فرو می روند تا به دور از هیاهو، فرصتی برای تأمل و احیا داشته باشند.